

HEMŞİRELİK PROGRAMLARINDA UYGULAMALI EĞİTİM SAATLERİNE İLİŞKİN SORUNLARA YÖNELİK HEMED VE HEPDAK GÖRÜŞÜ

Ülkemizdeki mevcut hemşirelik eğitimi incelendiğinde, Avrupa Birliği (AB) direktiflerine göre olması gereken 4600 saat hemşirelik eğitiminin toplamda 3500-3700 saat olduğu ve uygulamalı eğitime 1700-1800 saat ayrıldığı görülmektedir. Ayrıca AB direktiflerine göre toplam eğitim süresinin yarısı olan 2300 saatin uygulamalı eğitime ayrılması ve uygulamaların gerçek ortamlarda yapılması gerekmektedir. Mevcut durumda uygulamalı eğitimlerde istenilen saate ulaşılması konusunda yaşanan sorunlar nedeniyle gerçek uygulama ortamlarından uzaklaşarak klinik/alan uygulamaları dışında farklı eğitim etkinliklerinin (laboratuvar, vaka tartışması, sınıf içi öğrenme vb.) uygulama saatleri olarak gösterildiği görülmektedir. Bununla birlikte, bazı yükseköğretim kurumlarında uygulamalı eğitimlerin AKTS yüklerinin azaltılması ya da sıfırlanması yönünde çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Bir diğer önemli sorun ise son yıllarda giderek artan bir şekilde mezunlarımızın yurtdışında çalışma fırsatlarına olan talepleri nedeniyle ortaya çıkan eksik uygulamalı eğitim saatleridir. Mezunlarımız eksik olan uygulama eğitimi saatleri nedeniyle gittikleri ülkelerde tamamlama programlarına alınmakta ve bu süre içerisinde daha düşük statüde ve ücretle çalışmak zorunda kalmaktadırlar.

Hemşireler, toplum sağlığını korumakla yükümlüdür. HEMED-HEPDAK olarak bizlerin de hemşirelik eğitiminin daha nitelikli olması ve topluma daha iyi hizmet sunacak mezunlar verme konusunda sorumluluklarımız vardır. Bu bakış açısı ile hemşirelik programlarında uygulamalı meslek derslerinin laboratuvarlarda değil, gerçek ortamlarda yapılmasının üzerinde önemle duruyoruz.

Uygulamalı eğitimlere yönelik sorunlar aşağıda özetlenmiştir:

- Meslek derslerinin laboratuvarlarının uygulama saatlerine dahil edilmesi.
- Temel bilimler derslerinin laboratuvar saatlerinin uygulama saatlerine dahil edilmesi.
- Sınıf içinde yapılan öğrenme etkinliklerinin uygulama olarak değerlendirilmesi.
- Bologna çerçevesine göre zorunlu olan en az 2300 saat uygulamalı eğitimin çoğu hemşirelik programında tamamlanamaması.
- Programların bulunduğu şehirlerde uygulamalı eğitim için sağlık kurum ve kuruluşlarının yetersiz olması.
- Hastaneler ve il sağlık müdürlüklerinin özellikle hemşirelik 1. Sınıf öğrencilerinin uygulama alanlarında olmalarını uygun görmemesi nedeniyle uygulama saatlerinin tamamlanamaması.
- Bazı programlarda uygulamalı eğitimler için AKTS ve yerel kredileri azaltma ya da sıfırlama eğiliminin olması.
- Yurtdışına çalışmaya giden mezunların çoğunun uygulama eksikliği nedeniyle denklik sorunları yaşamaları.

ÖNERİLER

Sorunlara çözmeye yönelik önerilerimiz aşağıda yer almaktadır:

1. Programın bulunduğu yükseköğretim kurumunun yöneticilerinin uygulama alanlarının yöneticileri ile koordinasyon içinde toplantılar yapmasıyla uygulama alanları ve çeşitliliği genişletilebilir.
2. Programlar, kendi koşullarını gözeterek teorik ve uygulamalı eğitimleri farklı yarıyıllarda yapabilirler.
3. Bazı üniversitelerin yaptığı gibi akademik takvim son sınıf öğrencileri için güz ve bahar yarıyılı 16 hafta olarak planlanabilir (üniversite senatosu ve YÖK onayıyla).
4. Yaz döneminde iyi planlanmış, koşulları öğrenme ortamına uygun kurumlarda yapılacak uygulamalar eğitim programlarına entegre edilebilir.
5. Laboratuvar saatleri uygulama olarak gösterilmemeli ve teorik eğitim saatlerine dahil edilmelidir.
6. Beceri laboratuvarları nitelik açısından değerlendirilmelidir.
7. Vaka tartışması, bakım planı tartışmaları ve sınıf içi öğrenme etkinlikleri uygulama saati olarak gösterilmemelidir.
8. Cumhurbaşkanlığının staj seferberliği kapsamında yapılan uygulamalı eğitimlerin tanınmasına ilişkin çalışmalar yapılabilir.

SONUÇ

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 2 Şubat 2008 tarihinde yayınlan “Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veteriner Hekimlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik” ile tanımlandığı gibi hemşirelik eğitiminin toplam 4600 saatlik süresinin yarısının uygulamaya ayrılması gerekmektedir. Mezunlarımızın, bir hemşirenin sahip olması gereken yetkinlikleri kazanabilmeleri uygulamalı eğitimlerin olması gerektiği süre ve nitelikte yapılmasına bağlıdır. Bu nedenle, uygulamalı eğitimlerin çeşitli nedenlerle azaltılması ya da bazı sınıf düzeyleri için durdurulması nitelikli hemşirelik eğitimi için kabul edilemez bir uygulamadır. Mezunlarımızın gerekli yetkinlikler, ulusal yeterlilikler ve uluslararası denklikleri kazanabilmeleri için Bologna çerçevesine uygun en az 2300 saat uygulamalı eğitimin yapılması gerekmektedir. Bu nedenle, akreditasyon standartlarını ulusal ve uluslararası mevzuat ve ölçütleri esas alarak belirleyen HEPDAK, değerlendirdiği programlarda bu ölçütün tanımlandığı şekilde karşılanmasını beklemektedir.